

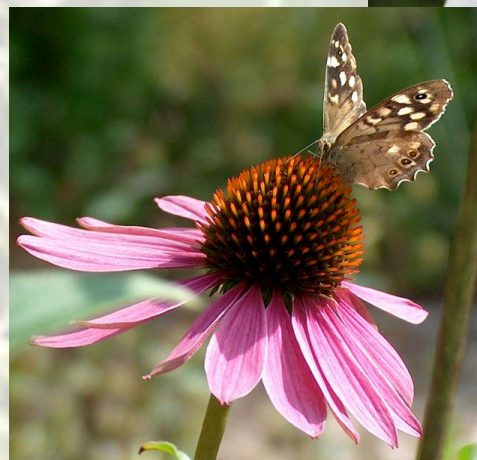
Email: info@marleenvantilburg.nl
www.marleenvantilburg.nl

Ontwerpproces

Voor een

Groen Klaslokaal:

Met behulp van deze bladen kunt u met het team in gesprek over de wensen, de voorwaarden en de beren die er leven met betrekking tot het inrichten en gebruiken van de buitenruimte bij de school als natuurlijk, groen klaslokaal. Verder bevat dit document handvatten die inzicht geven in de processtappen die gepaard gaan met de ontwikkeling van een Natuurlijk schoolplein, waarna dit te gebruiken als een groen klaslokaal

werkvorm 1 groepsgesprek

Het ontwikkelen van een Groen schoolplein, in zijn puurste vorm is een prachtig avontuur!

Het is belangrijk om goed te kunnen verwoorden wat het is waar je van droomt, wat er kriebelt als je jezelf de vraag stelt hoe ziet 'mijn' ideale (groene) schoolplein er uit. Sommige dromen wil je graag delen! Stel deze zelfde vraag ook aan je collega's, om een 'samengevoel' te creëren, om te komen tot een gezamenlijke droom.

werkvorm 2 Groepsgesprek

Hoe maak je het Groene Schoolplein tot een verlengde van je klaslokaal?

Wat wil je dat de kinderen leren en beleven in het Groene Klaslokaal? De vraag Pur Sang beantwoorden : vanuit je hart (hoofd hart en handen!):

(Bespreek dit in kleinere groepen en noteer wat er gezegd wordt op een groot vel) Koppel dit later terug naar de grotere groep en hang de vellen voor iedereen zichtbaar op in de school.

Hoe ziet het **avontuur** van het ontwikkelen van een Groen Klaslokaal / Groen schoolplein er voor jou uit?

- waar droom je van
- Wat vind je spannend
- waar kun je hulp gebruiken

Neem minstens 5 minuten de tijd om dit in kernachtige woorden voor jezelf te benoemen

Bespreek dit met je collega's, wissel uit en deel wat je denkt, hoopt en voelt, nu je aan het begin staat van een spannend proces.

Wat doe je in het Groene Klaslokaal

- Wat wil je dat de kinderen beleven!
- Wat wil je dat de kinderen leren
- Wat wil je als begeleiders van de kinderen leren (!)
- Waartoe biedt het Groene Klaslokaal kansen?
- De betekenis van het Groene Klaslokaal (visie op het groene schoolplein)

Handvatten voor het proces

hoe laat je nu jouw visie op de ontwikkeling van kinderen, bijdragen aan het groene schoolplein?

De 2 vragen waar we tot nu toe in werkvorm 1 en 2 mee bezig zijn geweest, zijn van cruciale betekenis voor het maken van een ontwerp en voor de inrichting van een natuurRijk schoolplein.

Maar niet alleen de inrichting is van belang! In feite begint het dan pas; het proces om de buitenruimte betekenis te geven!

Met het stellen van de juiste vragen groeit het vertrouwen en verbindt het team zich met de buitenruimte rondom de school en met de gedachte dat deze ruimte het ideale klaslokaal kan zijn.

Het gesprek over de wens om het schoolplein te gebruiken voor meer dan spelen alleen, en over de ongetwijfeld daarmee samenhangende twijfels en onzekerheden, is het eerste wat gevoerd moet worden als er plannen zijn om het schoolplein te vergroenen. Maar het proces van ontwikkeling van stenig plein, tot groene leer en speelplaats houdt nog veel meer in. Met de schema's op de volgende bladzijden hoop ik u te kunnen laten zien welke stappen deel uitmaken van dit proces.

Stap voor stap en vooral met veel plezier . . .
Op weg naar

EEN WAARDEVOL, LEVEND SCHOOLTERREIN!

1) Droom en verkenningsfase

Wat, hoe, wie?

inventariseren van de dingen die er leven op de school en met elkaar een besluit nemen hoe het proces aan te pakken

Waarom deze vraag, (wat willen we?) waar zijn **we** in het proces, wat hebben **we** nodig,?

deze kennismakingsfase is een belangrijk moment; onderzoeken en delen wat er leeft op de school: Behalve mooie dromen, leven er ook onzekerheden. Alles mag bestaan, vragen, angsten, dromen, hoop, inspiratie!

Inspiratie kan alleen maar bestaan als er geen waardeoordeel bestaat over de dingen die er leven in de mensen!

➤ **Samenstellen projectgroep!**

De projectgroep bestaat uit (directeur, leerkracht, ouders, ontwerper, gemeente, NME, anderen?

Vertegenwoordigers uit de fysieke, sociale en faciliterende ruimte **en** een procesleider!)

○ **Tijds- en activiteitenplanning :**

- Goed benoemen van het doel (visie): hoe delen we de inspiratie die ontstaan is met alle andere mensen voor wie het groene klaslokaal belangrijk is? (teamleden, ouders, buurtbewoners, sponsors enzovoorts)
- met welke middelen bereiken we ons doel? Denk aan *Werkvorm 1*: met welke middelen gaan we op pad op dat inspirerend avontuur!

○ **Participatiekeuze (participatieladder)**

- Welke rol geven we de kinderen, teamleden en ouders
- In het ontwerp, de uitvoering, het onderhoud
- Bijkomende vraag: hoe betrekken we deze episoden bij het onderwijs en visa versa?

2) De ontwerpfase;

Na met elkaar (In de projectgroep, eventueel geaccordeerd door de opdrachtgever) een visie vastgesteld te hebben (Wat, hoe, wie?), volgt de ontwerpfase; we gaan concreet aan de slag met het maken van een inrichtingsplan voor 'Het Groene Klaslokaal' .

- inventarisatiefase;
 - **De sociale ruimte:** voor wie wordt de groene buitenruimte, **wie zijn de gebruikers en hoe gaan we de ruimte gebruiken?** de dromen, de inhoud, het gebruik, de randvoorwaarden. Wat is van belang in het ontwerp?
Dit hebben we al verkend in Werkvorm 2
 - **De fysieke ruimte:** inventarisatie van het terrein: maten, grensgebied, omgeving, hoogtelijnen enzovoorts. Plus het kennen van de randvoorwaarden.
- Ontwerpfase: schetsontwerp en uitwerking hier van
Schudden met alle gegevens en een schetsontwerp maken! In de tussentijd gebeurt er van alles op de school (expositie, nieuwsbrief, informatiemarkt enz.). De droom breidt zich als een olievlek uit (zwaan kleef aan, De Groeidiamant)
 - Het ontwerp is meer dan een ontwerp alleen: het is ook een visiedocument; de onderbouwing van je keuze en daarom een belangrijke bouwsteen in het proces
 - Het ontwerp is een praatpapier; creëert inspiratie, helpt bij vinden van sponsors enzovoorts
 - Het ontwerp is een tussenstadium ; een vertaling van een moment. Maar wel onmisbaar!!
 - Het ontwerp is het document om telkens weer te bekijken en de vraag te stellen: "Hoe was het ook al weer?"

Welke rol spelen de kinderen, teamleden, ouders enzovoorts in het ontwerp? Het participatieniveau van de gebruikers wordt in de projectgroep vastgesteld (fase 1 en verder).

3) Aanleg van het Groene Klaslokaal (uitvoeringsfase)

- Ook de aanleg is een proces: eerst de grote lijnen/ de infrastructuur en de vaste elementen aan (laten) leggen
- Aanleg in stappen (financiële mogelijkheden)
- Participatiekeuze; welke rol voor ouders, team, kinderen, professionals? Deze keuze wordt in de projectgroep vastgesteld (fase 1 en verder)
 - In de projectgroep worden deze keuzes bepaald en voorbereid.
 - Vaak is het mogelijk om een beroepskracht in te huren, die eens in de zoveel tijd meewerkend de ouders en andere vrijwilligers leert hoe ze bepaalde dingen van het ontwerp uit kunnen voeren.
 - Kies bij voorkeur een uitvoerder die gevoel heeft voor het sociale proces. Een 'sociaal hovenier' , kan ouders helpen op werkdagen (coach), houdt rekening met natuurlijke aspecten, hergebruikt bestaand materiaal op een spannende manier (leven bevorderende), heeft gevoel voor educatieve aspecten.

4) Beheer en gebruik van het Groene klaslokaal

- Basis tuinonderhoud;
 - kan men (deels) uitbesteden aan een hovenier met kennis van natuurlijke processen en educatie en die bereid is het beheerplan te volgen en te snappen. Soms kan de gemeente een rol spelen. Of zijn er onderhoudscontracten door de beheerder/eigenaar van het terrein. Dit is nog een issue omdat bestaande onderhoudscontracten meestal vanuit een traditionelere kijk op tuinieren werken! Voor een terrein met een verhoogde belevingswaarde, zoals in het ontwerpen van het Groene Klaslokaal is uitgewerkt, moet nog aan kennis van de bestaande vakkrachten gewerkt worden!
 - Idealiter: De uitvoerende professionele kracht heeft gevoel voor natuurlijke processen en denkt en beweegt mee (is geen lijnrechte uitvoerder van overheidsbesluiten, heeft geen oordeel over bijvoorbeeld 'onkruid en rommel', maar ziet de waarde van natuurlijke processen en hun verschijningsvorm)
 - Gras maaien; intensief en extensief! snoeiwerkzaamheden, speeltoestellen/aanleidingen waar nodig herstellen (logboek!)
- Educatieve en pedagogische waarde van het Groene klaslokaal
 - Ondersteuning in het educatieve en pedagogische gebruik van het buitenklaslokaal door een gespecialiseerde kracht.
 - Verruimen van normen en waarden van team, kinderen en ouders! Het is belangrijk dat de pedagogische kracht een open houding leert hebben ten opzichte van natuurlijke verschijningsvormen zoals (relatieve) begrippen als rommel en onkruid, risico en gevaar enzovoorts.
 - Ondersteuning vanuit de schoolleiding in 'anders leren kijken'
 - Buiten is niet alleen een 'biologielokaal', maar een **proeftuin; in letterlijke en figuurlijke zin**; Ruimte voor experimenteren met taal, rekenen, sociaal onderwijs, creatieve vakken, filosofie enzovoorts. De mogelijkheden zijn onbeperkt en hangen direct samen met je eigen inspiratie en durf. Durf vooral te geloven dat het een terrein is waar dromen nog mogelijk zijn! Dromen van een mooie wereld, waar leren en spelen hand in hand gaan; voor jong en oud!!

